

55!

KION LA VIVO ALPORTIS.

DEK ORIGINALAJ POEMOJ DE

D^{RO} STANISLAV SCHULHOF,
EN PARDUBICE (BOHEMUJO).

KUN ANTAŬPAROLO DE

MARIE HANKEL.

1911.

UNIVERSALA ESPERANTIA LIBREJO

- 10, RUE DE LA BOURSE, GENÈVE (SVISUJO). -

PREZO 0'25 Sm.

3-

ĈIUJ RAJTOJ REZERVITAJ.

Presejo J. SCHOLLE en Chrudim (Bohemujo).

AL LA MEMORO

de unua bohema batalanto
por la ideo de
arta lingvo internacia,
glora poeto, filozofo kaj pedagogo
en dek sepa jarcento,

J. AMOS KOMENSKÝ,

DEBIĈAS

AŬTORO.

ANTAŬPAROLO.

En nia mondo, aŭ pli ĝuste, sur nia tero nur tre malofte okazas io nova, tion certigas kaj jesigas kapbalancante saĝegaj maljunuloj en ĉiuj epokoj. Sed se iafoje tamen io nova ekaperas sur nia astro, tiam la surprizo estas senlima. Oni dubas, nekredas, malaprobas kaj mallaŭdas plengorĝe. »Tia novaĵo ja neniam ekzistis, tial ĝi ne povas esti, vivi, prosperi kaj sukcesi.«

Sed kelkaj, malmultaj riskemuloj ekvidas antaŭ siaj larĝe malfermitaj okuloj grandan, belan perspektivon, ili sentas kapturton, la sango rapide kuras en la vejnoj, la koro laŭte batas --- granda emocio ilin kaptas. Ili ne

MOTO: . . . Kiu estas tiu,
kies doloro tiel laŭte sonas
kaj kies krio flugas ĝis la steloj
kaj volas en terur' ilin haltigi?
Jen estas mi . . .

(El „Hamletto“ de SHAKESPEARE-
L. L. ZAMENHOF.)

timas la dangeron de la novaĵo, kuraĝe ili sin
profundiĝas en la nekonatan vastajon.

Emocio fariĝas entuziasmo, entuziasmo nas-
kas infanon: la poezion. Granda epoko sen
poezio ne estas imaginebla.

Nia esperantista movado estas granda epoko,
ĝi estas unu el la maloftaj, novaj okazintaĵoj
de nia homa evolucio. Tial, ekaperinte, ĝi
vekis poezion. Ĝia genia elpensinto esprimis
sian grandan emociion per versaĵo; kiu Espe-
rantisto ne konas kaj ne simpatias kun la ek-
ĝemo: »Ho, mia kor'!» Ses modelajn ekzem-
plojn Dro Zamenhof aldonis al sia »Plena lerno-
libro« de 1887. Nur unu el ili, la letero, estas
prozaĵo, la kvin aliaj havas altan stilon, riman
kaj senriman. Sen beleco lingvo ne povas vivi,
sen floro ne fariĝas frukto.

La homo ne nur bezonas prozon, li ankaŭ
bezonas poezion. Poezio estas la forta flugilo,
kiu alkondukos nian Esperanton al la venko.

Marie Hankel.

J. A. COMENIUS.*

Al fervora nederlanda samideano J. L. BRUIJN.

MOTO: Venos tempo, en kiu aro da
bonaj homoj Vin ŝatos Komenio, eĉ farojn,
eĉ esperojn Viajn, eĉ ankaŭ dezirojn.
G. W. LEIBNITZ 1671.

Cu Vi konas malgrandetan urbon,
kiu ĉe Vi, ie en la Nordo
kuŝas dolĉe ĉe la mara bordo?
Naarden estas ĝia simpla nomo
kaj en tombo tie sub la tero
sonĝas dolĉan sonĝon sen sufero
sanktaj restoj de l'plej bona homo.

Se Vi konas urbon tiun Vian
kaj Vi tien venos per okazo,

* Elparolu: Komenius.

mi, Sinjor', Vin petas kun emfazo,
lin vizitu en libera horo.
Por la samaj celoj idealaj,
kiujn ni nun sekvas, plej kristalaj,
batis ankaŭ lia bona koro.

Kiel Vi kaj mi, li ankaŭ songis
en la verkoj belaj sen komparo
pri la unueco de l'homaro,
pri eterna kaj senĉesa paco;
sed al li kaj lia flama vorto
malfavora estis viv' kaj sorto,
— sur la tero mankis por li spaco.

Sed li fine trovis la trankvilon
kaj kun sia songo ĉarma, granda,
en malgranda urbo nederlanda
dormas tiu nia antaŭulo
kaj sur lia tombo, jam sen larmo,
kantas nune nur la birda svarmo
kaj ekfloras simpla konvolvulo.

Se Vi tien venos, mi Vin petas,
diru al li, ke en lia lando
estas nune viva propagando
por la songo lia filozofa,
ke en kor' de multa jam Bohemo
gaje kreskas lia bona semo
en la form' de lingvo Zamenhofa.

Aperis 1./IV. 1911 en »De Avondpost«
en 's-Gravenhage (Nederlando).

MANIO PLIBONIGOZA AKUTA.
(LAT.)

MOTO: Tiam en la kapon
kuraĝa pens' al mi sabite venis . . .
(El „Hamleto“.)

Ne povinte lastan nokton
eĉ nur unu horon dormi,
mi pripensis, ĉu mi povus
nian lingvon trareformi.

Anstataŭi la finiĝojn
kaj aldoni novan kazon
kaj starigi nian lingvon
tute sur logikan bazon.

Speciale la finiĝojn
aĵo, umo, emo, igo,
oni devus jam forĵeti,
por la lingva plibonigo.

Kiam mi pri lingvo pensis
kaj pri ĝia fundamento,
naskiĝis en mi ideo
pri problema homa gento.

Nia gento estas vere
fuŝfarita ĉe la fondo
kaj li, kiu ĝin bonigus,
estus fama en la mondo.

Oni povas tion diri
tute sen la embaraso,
el kreaĵoj, ke la homo
plej malbona estas raso.

Mi proponos, tuj mi pensis,
ŝanĝi tiun homan staton
kaj por tiu celo krei
ian homan komitaton.

Kaj ĉi tiu komitato
devus trovi fundamenton
kaj ni laŭ ĝi plibonigos
la fuŝitan homan genton.

Sed se tiu komitato
tre prokrastus la decidon,
mi mem kreas novan homon,
reformitan homan — idon.

Aperis en Bohema Revuo Esperantista
en novembro 1910.

SUR NOVA VOJO.

Al mia juna franca amiko, sinjoro J. BORDES
en SAINT CHAMOND.

MOTO: Aferojn kaj dezirojn ĉiu havas —
mi ankaŭ, la mizera, iros fari
aferon mian . . .
(El »Hamleto«.)

Jus mi rememoras tiun tempon,
kiam mi ekaŭdis antaŭ jaroj,
ke en mondo ie iu homo
lingvon ian novan publikigis,
kaj ke tiu stranga idiomo
alkondukos homojn trans la baroj,
kiujn la miljaroj amasigis.

Senripensa tiam mi rimarkis
la aferon sole unu fojon,
sed ne multe tion komprenante

mi forpelis ĝin el la memoro,
ne ankoraŭ tiam divenante,
ke mi iam sekvos saman vojon
kaj ke sangos por ĝi mia koro.

Tiam ankaŭ mi apenaŭ sciis,
ke alvenos noktoj sen la dormo
kaj la tagoj plenaj je la nubo,
plenaj je doloro kaj sen fido,
ke esperon sekvos ĉiam dubo
kaj ĥimeroj de plej stranga formo
ke min persekutos kun ekrido.

Do mi ne bedaŭras tiun ŝanĝon.
Iru nur aliaj sur la vojo
glata, bela, simpla, oportuna!
Min allogas ĉiam nur la baro,
kiu staras antaŭ mondo suna
kaj sur tiu baro kun la ĝojo
mi batalos gaje por idaro.

Aperis en Bohema Revuo Esperantista
en februaro 1911.

RESPONDO AL SINJORINO

MAR. HANKEL.

MOTO: Feliĉe la vorto »Despero« ne
ekzistas.

(El privata letero
de M. HANKEL.)

Viajn belajn vortojn pri la mondo,
pri la vivo, nia malforteco,
pri la fina venko de la amo,
pri la fino de la homa dramo,
mi ne povas lasi sen respondo.

Nun mi estas ankaŭ konvinkita,
ke feliĉo, kiun homoj serĉas
en la sferoj tute sen la nomo,
loĝas en la kor' de ĉiu homo,
kiel ia ĝermo parazita.

Oni devas nur ĝin lasi ĝermi,
ne timigi ĝin kaj ne forpeli;
ĝi ja estas delikata semo
kaj precipe kontraŭ dolorĝemo
oni devas forte koron fermi.

Ho, mi pensas, ke en mia koro
dormas ankaŭ iom da feliĉo,
ke la ĝermo estas tute viva,
ke doloro estis nur fiktiva
kaj senbaza ĉiu mia ploro.

Mi promesas al Vi, Sinjorino,
ke mi flegos tiun mian semon,
ke mi pereigos tiun vermon,
mordaĉantan delikatan ĝermon
ĝis al tuta ĝia elimino.

Mi promesas ankaŭ sen fanfaro,
ke en tuta mia posta vivo
mi la vorton »*Desper'*« ne eldiros
kaj neniam ankaŭ mi deziros,
ke la vort' paradu en vortaro.

12./I. 1911.

AL VI, LINGVO MIA.

MOTO: Vi, mia tuta vivo kaj trezoro!
(El »Hamleto«.)

Al Vi, lingvo mia, mia Esperanto,
kiu en la tagoj plenaj jam je prozo
ravis koron mian, kaj per sun' kaj rozo
ĝin plenigis ĝis al superfluo,
al Vi, lingvo mia, mia Esperanto,
sonu ree mia hodiaŭa kanto.

En malhelaj tagoj, preskaŭ en aŭtuno,
de la vivo mia la plej bela peco,
mia longe forgesita infaneco
sin enŝtelis kun Vi en la koron
kaj ankoraŭ unufoje en aŭtuno
ekridetis je mi ree varma suno.

Ĉarmaj virinetoj de l' profunda maro,
Karol Moor kaj Hamlet, stranga princo dana,
granda Culiver' kun gento filigrana,
cikonio kun infan' en beko;

preskaŭ ĉiujn mirojn de la ter' kaj maro
mi ekvidis per Vi, belajn sen komparo.

De la vivo mia forgesita paĝo
malfermiĝis per Vi, lingvo mia kara,
kaj en vivo mia nuna, ordinara,
Vi permesis al mi, lingvo mia,
legi ree ion sur malnova paĝo
pri pli belaj jaroj, mia juna aĝo.

Se mi estas iam al Vi malpli varma,
pro la efemera bildo de l' juneco,
pro malgranda de l' feliĉo peco,
kiu per Vi al mi ekaperis,
ĉiam por Vi batos mia koro varma,
por Vi, lingvo mia, lingvo mia ĉarma.

3./II. 1911.

FOJE EN KONFUZA HORO.

MOTO: Ekzistas ja fonto, se oni trin-
kas el ĝia akvo, ĉiu estintaĵo malaperas
el la memoro. Kiu al mi montras la vojon
al la fonto?

(El »Akvo de l' forgeso«
de RUD. BAUMBACH-M. HANKEL.)

Se mi scius, kie en la vasta mondo
mi vin trovi povus, akvo de l' forgeso!
Tuj mi al vi irus trans plej krutaj baroj,
trans plej fremdaj landoj, trans plej ruzaj maroj,
ankaŭ se vi estus ie en Hadeso.

Amo plej terura koron mian premas,
amo sen espero, amo sen sukceso,
sen la ĉirkaŭprenoj kaj sen rekompenco,
amo al fantom' sen korpo kaj esenco — —
Kie vi nur estas akvo de l' forgeso?

Se virin' ĝi estus kun la roz' sur vango
kaj kun sango en la vejnoj cirkulanta,
ho, mi premus ŝin al mia seka brusto
kaj sur ŝia blanka, delogema busto
trankviliĝus mia koro soifanta.

Se patrin' ĝi estus, kies flamajn kisojn
mi ankoraŭ sentas sur la buŝ' kaj vango,
en la tombon ŝian mi tuj volus iri
kaj al ŝiaj teraj restoj ĉion diri,
por ke ĉesu ardi mia kor' kaj sango.

Ho ve, malfeliĉa estas mia amo — — !
Al homaro, al fantomo nereala
vane mi la brakojn miajn nun etendas,
vane mi la kisojn al ĝi ardajn sendas,
vana estas mia lingvo neŭtrala.

Vane en la brusto vibras mia koro,
malbenita am' al vorto sen enhavo!
Kantojn miajn ĝi ja tute ne komprenas,
vane en la revoj mi ĝin ĉirkaŭprenas,
strangan homan aron kun la sang' sur glavo.

Ve al homoj, kiuj en flamemaj koroj
portas tiun amon vanan sen la ŝanco!
Homaj restoj putras en la Mangurio,
sang' ankoraŭ fluas sur la Kalvario
kaj la flam' ne ĉesis fumi en Konstanco.

Se mi scius, kie en la vasta mondo
mi vin trovi povus, akvo de l' forgeso!
Tuj mi al vi irus trans plej krutaj baroj,
trans plej fremdaj landoj, trans plej ruzaj maroj,
ankaŭ se vi estus ie en Hadeso.

26./III. 1911.

VINTRA KANTO.

MOTO: — dame viva, sed al la morto
vi jam apartenas. (El »Hamleto«.)

Kia estas sorto malfavora,
ke mi ne renkontis vin en tiu tago,
kiam tra la vejnoj fluis varma sango,
kiam rozoj floris sur la juna vango
kaj la kor' sopiris je la sun' kaj ago.

Kiel sonus tiam mia kanto,
kiam vivoplena estis ĉiu membro
kaj ankoraŭ brulis en la kor' la flamo!
Malfavora estas vintra tag' por l'amo
kaj la rozoj ne ekfloras en decembro.

Nur la neĝo falas dum la vintro
kaj senvive staras arboj en ĝardeno;
dormas sur la tero ĉiu organismo,
korpon turmentegas nokte reŭmatismo
kaj malvarma estas nia ĉirkaŭpreno.

Nur malgajajn oni melodiojn
kantas, se la branĉoj estas sen la suko,
se ĉielon kovras nubo densa, griza,
se jam ĉesas bati koro paraliza,
kaj sur tero kuŝas blanka mortotuko.

Aperis en Bohema Revuo Esperantisto
en junio 1911.

PRINTEMPA KANTO.

Al mia unua amiko en fremdlando sinjoro KAROL
NIEWĘGLOWSKI, en Vilno.

MOTO: Vi scias ja: la leĝoj de l' naturo
ne estas refareblaj! Kio vivas,
necese devas iam morti.

(El »Hamleto«.)

Sur vojeto sabla foje en printempo
Smi senvivan alaŭdeton trovis.
Jam malpura estis la plumaro
kaj sur korpo ĝia granda aro
da insektoj svarmis kaj sin movis.
Ĉarman infaneton de l' aero
manĝis mutaj vermoj de la tero.

Antaŭ tago eble ĝia gaja kanto
en aero hela laŭte sonis
kaj plej nobla himno de l' naturo
sur la teron fluis el azuro,
dume ĉio en la suno dronis,
en la suno dronis hela, varma.
Kiel estas nia mondo ĉarma!

Se vi vagas iam sola en printempo,
en printempo, kiam ĝermas ĉio,
tiam vin kuŝigu sur la musko.
En oreilon vian el krepusko
enpenetros stranga melodio.
Ankaŭ el profundo de la tero
vi ekaŭdos kanton pri espero.

Vi ekaŭdos kiel el gravedaj semoj
junaj ĝermoj kreskas tra la humo,
kiel gutoj plaŭdas inter eroj,

kiel ĉio zumas en la sferoj,
kie regas ĉiam nur mallumo.
Vivi! Vivi! krias ĉiu ĝermo,
ankaŭ la subtera muta vermo.

1./IV. 1911.

LASTA ROZO.

Al Ŝia Princina Moŝto HELENI EM. KOPASSIS,
Princino de Samos.

Rozon en malfrua temp' aŭtuna
mi en parko solan foje trovis,
sur ĉielo pendis nuboj bruna
kaj malvarma vent' senĉese blovis.
En la tempo de l' ripozo
lasta rozo.

Vojon kovris folietoj flavaj
kaj sur sekaj branĉoj eksilentis
de l' birdetoj etaj kantoj ravaj.
Ĉu vi sorton vian antaŭsentis
en la tempo de l' ripozo
lasta rozo?

Stranga estas ofte la naturo!
En la koro velka kaj sen flamo,
sur arbeto seka sen kulturo
sen atendo kreskas flor' kaj amo;
 en la tempo de l' ripozo
 lasta rozo.

Ho ve floroj, kiuj en aŭtuno
kreskas, kiam dormi vi jam devas!
Kia floro estas sen la suno?
Kia am' en koro, kiu krevas?
 En la tempo de l' ripozo
 lasta rozo.

Aperis en Greklingva Esperantisto
en junio 1911.

FINALO.

MOTO: Elrigardadis, kiel se gutoj da sango
ŝprucus supren el la akvo.

(El »La virineto de maro«
de ANDERSEN-ZAMENHOF.)

Nur momenton inter vi mi estis,
nur momenton sonis mia kanto,
ree vokas vivo ordinara,
vivo al mi ĉiam plej avara,
malfeliĉa sort' de l' pilgrimanto.

Al aliaj mi la vojon lasas,
kie mi nur paŝis per hazardo.
En la mondo nova, ideala,
devas soni nur kant' najtingala,
gaja kant' de l' pli feliĉa bardo.

Nur antaŭen devas mondo flugi,
ĉiam supren, supren, for de l' tero,
kaj al tiu mondo hela, nuna,
apartenas nur la kanto suna,
kant' sen dubo kaj sen malespero.

Kies koro sangas ekvundita,
tiu nur sin kaŝu en la domo;
ne al homoj, kiuj ploras, svenas,
al fortuloj mondo apartenas,
nur al sana, forta superhomo!

Oni diras, ke la dioj ankaŭ
kontraŭ sia sorto ne batalas — —
Simpla, ĉiutaga bagatelo —!
en la maro dronas unu stelo —
Fino! Fino! — —
— — La kurteno falas.

4./IV. 1911.

ENHAVO:

Antaŭparolo	5
J. A. Comenius	7
Manio plibonigoza akuta	10
Sur nova vojo	13
Respondo al sinjorino M. Hankel	15
Al Vi, lingvo mia	17
Foje en konfuza horo	19
Vintra kanto	22
Printempa kanto	24
Lasta rozo	27
Finalo	29

De la sama aŭtoro jam aperis:

Per Espero al Despero,

dek originalaj poemoj.

Ambaŭ verketoj estas riceveblaj ĉe ĉiuj
esperantaj librejoj, precipe ĉe:

Universala Esperantia Librejo, 10 rue
de la Bourse, Genève (Svislando).

Presa Esperantista Societo, 33. Rue La-
cepède, Paris.

Esperanto-Propaganda Instituto, Kaiser-
Wilhelm-Str. 15. Leipzig (Germanujo).

F. Topič, Ferdinandova tř. 11. Praha (Bohe-
mujo).

Lodoviko Kókai, esperanta librejo IV. Ká-
roly-utca 1. Budapest (Hungarujo).

Librejo »Esperanto«, Tverskaja 28, Moskvo
(Rusujo).

The British Esperanto Association,
Museum Station Buildings 133—136 High
Holborn W. C. London (Granda Britujo).

Algemeene Boekhandel »Espero«, Prin-
sestraat 48, 's-Gravenhage (Nederlando).

